

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

4037

Vragen van het lid **Kuik** (CDA) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Taliban veroveren Kandahar, tweede stad van Afghanistan»* (ingezonden 16 augustus 2021).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (ontvangen 14 september 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3941.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht in het AD van 13 augustus 2021 «Taliban veroveren Kandahar, tweede stad van Afghanistan»¹?

Antwoord 1

Ja, ik heb kennisgenomen van het bericht.

Vraag 2, 3

Deelt u de constatering dat de ontwikkelingen in Afghanistan tot nieuwe uitreizigers, die zich willen aansluiten bij de Taliban, kunnen leiden? Zijn er signalen dat de opmars van de Taliban in Afghanistan tot nieuwe uitreizigers zal leiden, zoals indertijd de opmars van IS in Syrië en Irak?

Antwoord 2, 3

Het valt niet uit te sluiten dat personen vanuit het buitenland zich zullen willen aansluiten bij de Taliban. Er zijn vooralsnog geen signalen in Nederland bekend van (potentiele) uitreizigers die zich bij de Taliban willen aansluiten. De Taliban heeft een binnenlandse focus, clanachtige structuren en staat cultureel en taalkundig vermoedelijk ver af van potentiële Nederlandse uitreizigers. Evenmin is bij het kabinet bekend dat de Taliban een oproep hebben gedaan om naar Afghanistan te komen en zich aan te sluiten bij de strijd.

Vraag 4

Kunt u aangeven welke voorbereidingen worden getroffen om mogelijke uitreizigers tegen te houden aan de grens en ervoor te zorgen dat zij zich niet kunnen aansluiten bij terroristische organisaties?

¹ AD: 13 augustus 2021 Taliban hijsen vlag in Tarin Kowt en nabijgelegen Kamp Holland | Buitenland | AD.nl

Antwoord 4

In algemene zin geldt dat bij een redelijke verdenking van uitreis zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kan worden ingegrepen. Reisdocumenten worden gesignaleerd of vervallen verklaard op basis van artikel 23 van de Paspoortwet indien er gegronde vermoedens bestaan van uitreis met als doel (al dan niet binnen het verband van een terroristische organisatie) het plegen van aan terrorisme gerelateerde strafbare feiten. Het reizen met een Nederlandse identiteitskaart buiten de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte (IJsland, Noorwegen en Liechtenstein) wordt onmogelijk gemaakt door een uitreisverbod. Bij een redelijke verdenking van uitreis wordt de potentiële uitreiziger als verdachte aangehouden of gesignaleerd, en er kan een strafrechtelijk onderzoek gestart worden indien er signalen bestaan dat de potentiële uitreiziger het doel heeft zich in het buitenland schuldig te maken aan terrorisme gerelateerde strafbare feiten. Tenslotte kan de burgemeester de directe omgeving van de uitreiziger informeren en waarschuwen met het doel om uitreis te voorkomen en kijkt de Raad voor de Kinderbescherming of eventuele minderjarigen onder toezicht gesteld of uit huis geplaatst kunnen worden.

Vraag 5

In hoeverre was nu het wetsvoorstel strafbaarstelling verblijf op een door een terroristische organisatie gecontroleerd grondgebied van meerwaarde geweest?

Antwoord 5

Het wetsvoorstel strafbaarstelling verblijf in een door een terroristische organisatie gecontroleerd gebied (35 125) (hierna: het wetsvoorstel) voorziet in een strafbaarstelling van het zonder toestemming van de Minister van Justitie en Veiligheid verblijven in een bepaald, daartoe aangewezen gebied. Voor de beslissing of een gebied moet worden aangewezen, is niet alleen van belang of dat gebied onder controle staat van een terroristische organisatie. Ook van belang is of er sanctieverplichtingen van kracht zijn ten aanzien van de bewuste organisatie, alsmede of de aanwijzing van dat gebied noodzakelijk is voor het doel dat met de strafbaarstelling wordt nagestreefd, te weten het voorkomen dat Nederlanders en Nederlandse ingezetenen terroristische misdrijven plegen in het desbetreffende gebied of na terugkeer in Nederland of elders in Europa. Bij de beslissing omtrent de aanwijzing van een gebied speelt derhalve de vraag, of Nederlanders naar dat gebied afreizen of dat het risico bestaat dat zij dat zullen doen, een grote rol. Daarnaast is het van belang dat ook internationale consensus bestaat over het aan te wijzen gebied en dat gevolgen voor internationale betrekkingen betrokken worden bij de beslissing tot aanwijzing van een gebied. Dit vraagt om een zorgvuldige besluitvorming. Bovendien zal naar de precieze situatie in het gebied moeten worden gekeken op het moment dat een eventuele aanwijzing aan de orde is. Om die reden kan nu niet worden aangegeven of gebieden in Afghanistan mogelijk aangewezen zullen kunnen worden als gebied, indien het wetsvoorstel door de Eerste Kamer wordt aangenomen en tot wet wordt verheven. Om diezelfde reden kan ik op dit moment geen uitspraken doen of het wetsvoorstel in het geval van Afghanistan mogelijke meerwaarde zal hebben.

Vraag 6

Zorgen de ontwikkelingen in Afghanistan voor nieuwe urgentie om dit wetsvoorstel zo snel mogelijk in de Eerste Kamer te behandelen en daarmee ervoor te kiezen het aangekondigde wetsvoorstel met daarin een strafuitsluitingsgrond pas later te behandelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ontwikkelingen in het buitenland kunnen razendsnel gaan – getuige de situatie in Afghanistan. Het kabinet heeft gemeend dat het aangewezen is om nu met wetgeving te komen en niet af te wachten tot er een nieuw gebied onder controle komt te staan van een terroristische organisatie, waarbij risico's voor afreizen aanwezig zijn. In mei van dit jaar heb ik de Eerste Kamer laten weten dat ik voornemens ben een afzonderlijk wetsvoorstel in te dienen, waarmee een wettelijke strafuitsluitingsgrond wordt geïntroduceerd voor Nederlanders en Nederlands ingezetenen die uitsluitend in het gebied

verblijven om activiteiten te verrichten als hulpverlener werkzaam voor een onpartijdige humanitaire organisatie, respectievelijk als journalist of publicist in het kader van nieuwsgaring. Onder deze laatste categorie vallen ook mensenrechtenorganisaties die over mensenrechtenschendingen rapporteren. Deze organisaties verrichten ook momenteel nog belangrijk werk in Afghanistan. Dit wetsvoorstel is thans in voorbereiding.

In afwachting van dit afzonderlijke wetsvoorstel inhoudende een wettelijke strafuitsluitingsgrond heb ik de Eerste Kamer verzocht de behandeling van het wetsvoorstel, waarin de strafbaarstelling is opgenomen, op korte termijn voort te zetten, gelet op het belang van het wetsvoorstel voor de veiligheid van de samenleving en om verdere vertraging te voorkomen.² Daarnaast zou ik dan afzonderlijk het hiervoor genoemde wetsvoorstel in procedure brengen, waarmee een strafuitsluitingsgrond wordt geïntroduceerd.

De leden van de vaste commissie Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer hebben mij laten weten dat zij geen aanleiding zien om de behandeling van het wetsvoorstel, waarin de strafbaarstelling is opgenomen, op korte termijn voort te zetten; zij wensen dit wetsvoorstel tezamen met het nog in te dienen wetsvoorstel waarin een strafuitsluitingsgrond wordt geïntroduceerd, te behandelen.³

² Kamerstuk 35 125, G

³ Kamerstuk 35 125, H